

ENERGEETIKA- JA KESKKONNAMINISTER

MÄÄRUS

**Elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse
nõuded elektriga varustamisel**

Määrus kehtestatakse kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 82 lõike 6 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrusega kehtestatakse kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 81 lõike 3 punktis 7 nimetatud elektriga varustamise kui elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded.

(2) Määruses sätestatakse toimepidevuse nõuded:

- 1) teenuse järjepidevaks toimimiseks;
- 2) teenuse katkestuse ennetamiseks ja teenuse taastamiseks pärast katkestust;
- 3) elutähtsa teenuse põhitegevust toetavate teenuste sisseostmiseks teiselt ettevõtjalt;
- 4) elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse või selle ohu määratlemisele;
- 5) teenuse katkestusest ja ohust teavitamisele;
- 6) ulatuslikust katkestusest teavitamisele ja sellekohase üksikasjaliku aruande esitamisele.

§ 2. Elektriga varustamise kirjeldus

(1) Elektriga varustamine kui elutähtis teenus (edaspidi *elutähtis teenus*) on elektrienergiaga varustamise teenus elektrituruseaduse §-s 12 nimetatud tarbijatele (edaspidi *tarbija*) Eesti territooriumil, mida osutab elektrituruseaduse §-s 21¹ nimetatud elutähtsa teenuse osutaja (edaspidi ühiselt *elektriettevõtja*).

(2) Elutähtsa teenuse toimimiseks on vajalik elutähtsa teenuse osutaja poolt elektrienergia tootmine, põhivõrgu ja jaotusvõrgu toimimine ning ühenduste toimimine teiste riikide elektrivõrkudega.

§ 3. Elutähtsa teenuse taseme ja valmisoleku nõuded

(1) Põhivõrguettevõtja osutab teise elutähtsa teenuse katkestuse või elutähtsa teenuse pikaajalise, raskete tagajärgedega olukorra või muu suure mõjuga olukorra ajal elutähtsat teenust tasemel, mis kindlustab Eesti elektrisüsteemi kui terviku toimimise, et igal ajahetkel oleks tarbijatele tagatud elektrituruseaduse § 65 lõike 5 alusel kehtestatud määruse (edaspidi *võrguteenuste kvaliteedinõuete määrus*) nõuetele vastava kvaliteediga elektrivarustus.

(2) Võrguettevõtja, kelle jaotusvõrguga on ühendatud üle 5000 tarbija, tagab teise elutähtsa teenuse katkestuse või elutähtsa teenuse pikaajalise, raskete tagajärgedega katkestuse või muus sarnases olukorras:

1) võrguteenuse enda tegevuspiirkonnas võrguteenuste kvaliteedinõuete määrusele vastava kvaliteediga elektrienergia edastamise turuosalise elektripaigaldise liitumispunktini töökindla elektrivõrgu kaudu;

2) elutähtsa teenuse tasemel, mis vastab elektrituruseaduse § 42 lõike 2 alusel kehtestatud määrusele;

3) vähemalt elutähtsa teenuse osutamisele kehtestatud minimaalsete nõuete täitmise vastavalt ulatusliku elutähtsa teenuse katkestuse olukorra ja riigikaitse seaduse § 83 lõige 4 punktis 1 nimetatud kriisiplaanile.

(3) Tootja, kelle elektrijaama netovõimsus on suurem kui 200 MW ning liinivaldaja, kelle riigipiiri ületava elektriliini ülekandevõimsus on suurem kui 100 MW, tagab teise elutähtsa teenuse katkestuse korral, ulatusliku elutähtsa teenuse katkestuse või muus sarnases olukorras oma teenuse osutamise vastavalt elektrituruseaduses sätestatule.

§ 4. Elutähtsa teenuse katkestuse ennetuse nõuded

(1) Elektriettevõtja arvestab elutähtsa teenuse toimepidevuse tagamiseks ja katkestuse ennetamiseks ulatusliku elutähtsa teenuse katkestuse olukorra ja kriisiolukorra ja riigikaitse seaduse § 83 lõige 4 punktis 1 nimetatud toimepidevuse riskianalüüsi ja kriisiplaani koostamisel järgmiste ohtudega:

- 1) telefoni-, mobiiltelefoni- ja andmesideteenuse katkestus;
- 2) infosüsteemi küberrünnak;
- 3) olulise töötaja puudumine;
- 4) rasked ilmastikutingimused;
- 5) teenuse osutamiseks olulise objekti füüsiline rünne;
- 6) tulekahju;
- 7) pommiähvardus;
- 8) teenuse osutamiseks olulise ehitise, seadme ja infosüsteemi rike;
- 9) küttematerjali, seadme ja muu olulise vahendi tarne katkestus;
- 10) muu asjakohane oht.

(2) Elektriettevõtja peab elutähtsa teenuse tagamiseks vähemalt:

1) omama telefoni- ja mobiiltelefoniteenuse katkestuse puhul alternatiivseid sidepidamise lahendusi;

2) tagama ööpäev läbi elutähtsa teenuse toimimiseks vajaliku personali ja alltöövõtjate olemasolu ning nende kättesaadavuse elutähtsa teenuse tagamisega seotud ülesannete täitmiseks;

3) regulaarselt analüüsima ja hindama küberohte ning rakendama maandavaid turvameetmeid vastavalt küberturvalisuse seaduses sätestatule.

(3) Põhivõrguettevõtja tagab lisaks lõigetes 1 ja 2 kehtestatud nõuetele:

1) elektrienergia reservvõimsuse kasutuselevõtmise ulatuses, mis tagab Eesti elektrisüsteemi võimsusbilansi tasakaalu;

2) Eesti elektrisüsteemi kui terviku toimimise elektri- ja sidekatkestuse olukorras.

§ 5. Elutähtsa teenuse katkestuse lubatud aeg

Elektriettevõtja lähtub võrguteenuste kvaliteedinõuete määruse § 4 lõigetes 4¹, 5 ja 6 kehtestatud elutähtsa teenuse katkestuse lubatud ajast.

§ 6. Elutähtsa teenuse taastamise ja piiramise korraldus

(1) Elektriettevõtja lähtub elutähtsa teenuse taastamisel kriisiplaanis esitatud teenuse taastamise prioriteetidest, arvestades võimalusel järgmisega:

- 1) esimesena taastatakse teenus objektidel, kus teenuse katkestusega kaasneb vahetu oht inimestele;
- 2) teisena taastatakse teenus objektidel, mis tagavad elutähtsa teenuse või riigikaitse objektide toimepidevuse.

(2) Elektriettevõtja piirab vajaduse tekkimisel elutähtsat teenust kõige viimasena nendel objektidel, kus teenuse katkestusega kaasneb vahetu oht inimestele ning jätab võimalusel piiramata teenust objektidel, mis tagavad elutähtsa teenuse või riigikaitse tagamisega seotud objektide toimepidevuse.

§ 7. Elutähtsa teenuse osutamist toetavate teenuste sisseostmise nõuded

(1) Elektriettevõtja lähtub elutähtsa teenuse osutamist toetavate teenuste sisseostmisel lepingupartneri võimest osutada teenust elutähtsa teenuse ulatusliku katkestuse ja teise elutähtsa teenuse katkestuse korral.

(2) Elektriettevõtja tagab, et lepingupartner järgib küberturvalisuse seaduse § 7 lõike 5 alusel kehtestatud infosüsteemide ja nendega seotud infovara turvameetmeid.

(3) Võrguettevõtjal, kelle jaotusvõrguga on ühendatud üle 10 000 tarbija, peab olema endal juhtimiskeskus.

§ 8. Elutähtsa teenuse pikaajaline, raskete tagajärgedega või muu suure mõjuga katkestus

(1) Elutähtsa teenuse pikaajaline, raskete tagajärgedega või muu suure mõjuga katkestus, mille lahendamist korraldatakse Kliimaministeeriumi kriisiplaani alusel, on juhtum, kui tootja ei suuda tagada tema poolt lepinguga kokkulepitud teenust, mille tagajärjel toimub süsteemi ühtsuse ja töövõime häiring või ulatuslik toitekatkestus.

(2) Elutähtsa teenuse ulatusliku või raskete tagajärgedega olukorraga on tegemist ka juhul kui põhivõrguettevõtja elektrivõrgus leiab aset järgnev olukord:

- 1) elektrita on vähemalt 5000 lõpptarbija tarbimiskohta rohkem kui 12 tunniks;
- 2) elektrita on kuni 5000 lõpptarbija tarbimiskohta rohkem kui 24 tunniks;
- 3) elektrita on vähemalt 10 000 lõpptarbija tarbimiskohta rohkem kui 2 tunniks;
- 4) süsteemi toimimisele eksisteerib reaalne oht või aset leiavad laiaulatuslikud rikked, mille täpsemad tehnilised kriteeriumid on käsitletud käesoleva määruse lisas 1¹.

(3) Elutähtsa teenuse ulatuslik või raskete tagajärgedega olukorraga on tegemist ka juhul kui võrguettevõtja, kelle jaotusvõrguga on ühendatud üle 5000 tarbija, elektrivõrgus on:

- 1) elektrita vähemalt 5000 lõpptarbija tarbimiskohta rohkem kui 24 tunniks;
- 2) elektrita vähemalt 1000 lõpptarbija tarbimiskohta rohkem kui 72 tunniks.

¹ Lisa 1 AK (alus: KORKS § 130 lg 1 p 3)

§ 9. Elutähtsa teenuse pikaajalisest, raskete tagajärgedega või muu suure mõjuga katkestusest või selle ohust teavitamise korraldamine

(1) Elutähtsa teenuse osutaja teavitab elutähtsa teenuse pikaajalisest, raskete tagajärgedega või muu suure mõjuga katkestusest või selle ohust viivitamata Kliimaministeeriumit kriisiplaanis kokkulepitud telefonil ja e-posti teel spoc@kliimaministeerium.ee.

(2) Lõikes 1 kirjeldatud teavitus sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- 1) katkestuse toimumise aeg ja kestus või oht selle tekkeks;
- 2) katkestuse tegelik või oletatav põhjus ja hetkeolukorra kirjeldus;
- 3) teenuse taastamiseks või teenuse katkestuse mõju vähendamiseks rakendatud ja rakendatavad meetmed;
- 4) esialgsed andmed väljalülitunud tarbimismahu ja tarbimiskohtade arvu kohta;
- 5) esialgsed andmed prognoositava mõju kohta teiste elutähtsate teenuste toimepidevusele;
- 6) vajadusel esialgsed andmed prognoositava mõju kohta keskkonnale.

(3) Kliimaministeerium teavitab viivitamatult avalikkust elutähtsa teenuse pikaajalisest, raskete tagajärgedega või muu suure mõjuga katkestusest või selle ohust meediakanalite kaudu vastavalt energeetika- ja keskkonnaministri käskkirjaga välja antud kriisikommunikatsiooni plaanile.

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo
energeetika-ja
keskkonnaminister

(allkirjastatud digitaalselt)
Marten Kokk
kantsler